

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki yazılı sorularımın Anayasa'nın 98. ve TBMM İç Tüzüğü'nün 96. Maddesi gereğince Orman ve Su İşleri Bakanı Veysel EROĞLU tarafından yazılı olarak yanıtlanması konusunda gereğini arz ederim.

Saygılarımla,

Murat Bakan
İzmir Milletvekili

Orman ve Su İşleri Bakanlığı Çölleşme ve Erozyonla Mücadele (ÇEM) Genel Müdürlüğü ile TÜBİTAK-BİLGEM tarafından yapılan Türkiye'de çölleşme modeli teknik raporunda, Türkiye arazilerinin yüzde 80'ine yakın bir kısmının orta ve yüksek çölleşme riski altında olduğu görülmektedir.

"Havza İzleme ve Değerlendirme Sisteminin Geliştirilmesi Projesi" 2013 tarihinde imzalanmıştır. Bu proje kapsamında gerçekleştirilen "Türkiye çölleşme modelinin (TÇM) Oluşturulması" çalışmasının teknik özetinde çölleşmenin, "fiziksel, biyolojik, politik, sosyal, kültürel ve ekonomik etmenlerin karmaşık etkileşimleri sonucunda ortaya çıkan bir süreç" olarak tanımlandığı görülmektedir.

Türkiye çölleşme riski haritası, 2016-2017 yıllarında gerçekleştirilen arazi çalışmaları kapsamında gözden geçirilerek yeniden düzenlenmiştir ve büyük hidrolojik havzalarından, Aras, Batı Karadeniz, Konya Kapalı, Marmara ve Meriç-Ergene havzaları dışındaki tüm akarsu havzası alanlarının en az yüzde 15'ine karşılık gelen bölümünün orta-yüksek çölleşme risk birleşim grubuna girdiği ortaya konmuştur. Arazisinin en az yüzde 15'lik bölümünde yüksek-düşük düzeyde çölleşme riskinin etkili olduğu öngörülen havzalar ise, Akarçay, Burdur, Büyük Menderes, Doğu Akdeniz, Doğu Karadeniz, Fırat-Dicle, Konya Kapalı, Kızılırmak, Küçük Menderes, Sakarya ve Seyhan'dır.

Türkiye çölleşme risk haritasına göre Türkiye arazisinin yüzde 12.7'si zayıf, yüzde 53.2'ü orta, yüzde 25.5'i ise yüksek çölleşme risk sınıfında yer almaktadır. Türkiye arazisinin yüzde 8.6'sı ise diğer alanlar sınıfında (1750 m ve üzeri 'buzul ve kalıcı kar', 'kayalık' ve 'seyrek bitki alanları') kalmaktadır. Üç farklı çölleşme risk sınıfı (zayıf-orta-yüksek) altında 3 farklı düzeyde (düşük-orta-yüksek) gruplandırılan çölleşme riskine göre orta-yüksek risk birleşiminde yer alan arazi oranı yüzde 23.1'dir. Raporda eğer bu alanlarda hızlı ve etkin önlemler alınmazsa yakın bir gelecekte "Yüksek çölleşme risk sınıfı içerisinde kalması kaçınılmazdır" denilmektedir. Teknik raporda "Günümüzde Türkiye yüz ölçümünün yaklaşık yarısının (yüzde 48.6), yüksek çölleşme riski altında olduğu değerlendirilmesi yapılabilir" denilmektedir. Bu bağlamda;

- 1) Çölleşme ve arazi bozulumuyla mücadelede Bakanlığınız ne gibi adımlar atacaktır?
- 2) Yüksek-düşük risk grubunda yer alan yüzde 16.5 oranındaki bir alanın çölleşme riskinin orta risk sınıfına düşürülmesi için Bakanlığınız tedbir almış mıdır? Konuyla ilgili yürütülen projeler nelerdir?
- 3) Raporda, yalnız iklim etmeninin dikkate alınması durumunda bile, Türkiye arazisinin yaklaşık yüzde 45'inin çölleşme süreçlerinden etkilendiği ifade edilmektedir. Bu doğrultuda iklim değişikliği ve bunun çölleşmeye etkisiyle mücadele için Bakanlığınız herhangi bir çalışma yürütmekte midir?